

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De verkiezingen: Ondanks ongekeerde buitenlandse aandacht, veel lost in translation

Berg, C.F. van den; Osch, D.A.G.T. van

Citation

Berg, C. F. van den, & Osch, D. A. G. T. van. (2017). De verkiezingen: Ondanks ongekeerde buitenlandse aandacht, veel lost in translation. *De Hofvijver*, 7(73). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/84778>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/84778>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De verkiezingen: Ondanks ongekeerde buitenlandse aandacht, veel *lost in translation*

Caspar van den Berg en Danielle van Osch

Nooit eerder togen zoveel buitenlandse reporters naar Den Haag om Tweede Kamerverkiezingen te verslaan als de afgelopen weken. Ze kwamen eerder, in grotere getalen, en bleven langer. Vanwaar die bovengemiddelde interesse in de Nederlandse politiek, die toch een reputatie van degelijk, langzaam en van compromis op compromis heeft?

Uit een eerste analyse van de berichtgeving door buitenlandse televisie stations, kranten en tijdschriften blijkt dat geen van de buitenlandse media waarachtig belangstelling had voor de politieke vraagstukken als marktwerking in de zorg, voltooid leven of de nasleep van MH17. De verklaring voor de aandacht is eenvoudig en eendimensionaal: de Nederlandse verkiezingen passen in een internationale verhaallijn van de nationalistisch-populistische storm die in de ogen van sommigen pas begon met het Brexit-referendum, aanzwol met de verkiezing van Trump, op 15 maart had kunnen overwaaien naar het Europese vasteland en vervolgens verder zou kunnen woeden in Frankrijk (datum) en Duitsland. De metafoor van de dominostenen dringt zich daarbij snel op.

In die verhaallijn moet elke verkiezing dezelfde eenduidige structuur kennen: er zijn twee kampen, het populistisch-nationalistische kamp en het liberale-cosmopolitische kamp. Beide hebben een aanwijsbare sterke leider, en wie van die twee wint, wordt de baas. En zo goten veel buitenlandse verslaggevers (CNN, FoxNews, BBC, Russia Today, Aljazeera) de Nederlandse verkiezingen in dezelfde mal van een presidentieel meerderheidsstelsel, dat weinig te maken heeft met het Nederlandse op evenredigheid en consensus gerichte parlementaire stelsel.

Zo tweette Hala Gorani, een presentatrice van CNN, een foto van het stembiljet met het bijschrift: 'Het Nederlandse stembiljet met 28 partijen in de running. Ik heb twee producers nodig om het omhoog te houden'¹. Dat het stembiljet de omvang van een landkaart heeft, is een uitvloeisel van het Nederlandse systeem van evenredige vertegenwoordiging. Het is de basis van coalitie- en consensuspolitiek, en bepalend voor de dynamiek tijdens de verkiezingen, maar werd gebracht als een triviale eigenaardigheid.

De hamvraag bleef, wordt de wereld na 15 maart opnieuw wakker met een kater zoals het geval was na het Brexit referendum en de verkiezing van Trump? Met een ja op die vraag zouden de media weer verder kunnen, een nieuwe ronde van speculatie over het bijna onvermijdelijke dat ook in Frankrijk en Duitsland zou staan te gebeuren.²

Al met al komt naar voren dat de buitenlandse media, ook die van hoge kwaliteit zijn, de essentie van de Nederlandse verkiezingen gemist hebben omdat de verkiezingen gekneed moest worden in de mal van het dreigende populistische domino-verhaal. Dit geeft ons ook te denken hoe het Nederlandse publiek geïnformeerd wordt over verkiezingen in het buitenland. Zijn de Nederlandse reporters die op pad gestuurd worden om de politieke situatie in den vreemde te verslaan beter in staat om de essentie van de institutionele en culturele context helder te maken dan zij die naar Nederland kwamen?

¹ Hala Gorani via Twitter (15 maart 2017): <https://twitter.com/HalaGorani/status/841962475297882112>

² Bloomberg (28 februari 2017). A big Dutch populist win may swell election risk on French bonds. Via: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-02-28/a-big-dutch-populist-win-may-swell-election-risk-on-french-bonds>; New York Times (13 maart 2017). Netherlands considers a new relationship to muslims with coming election. Via: <https://www.nytimes.com/2017/03/13/world/europe/netherlands-election-muslims.html>; Wall Street Journal (16 maart 2017). Dutch set tone for elections in Europe. Via: <https://www.wsj.com/articles/dutch-set-tone-for-coming-elections-in-europe-1489677998>

In wezen moet de onduidelijke en ambigue uitslag (Rutte verliest kwart van zijn aanhang, wordt toch premier; Wilders' aanhang groeit, maar dit zal niet leiden tot bestuurlijke macht; en winst voor het CDA, dat noch werkelijk nationalistisch, noch werkelijk kosmopolitisch is) dan ook een anticlimax geweest zijn. De toonaangevende politieke nieuwssite Politico Europe slaagde er maar ternauwernood in om die teleurstelling te verbergen, met de woorden "It's safe again to ignore Dutch politics".³

De auteurs bereiden een uitgebreidere analyse van de buitenlandse berichtgeving rondom de verkiezing voor t.b.v. de bundel...

³ http://www.politico.eu/article/lesson-from-the-low-country-fear-is-good-netherlands-election-result-mark-rutte-geert-wilders/?utm_content=bufferbe197&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer